

Doctor Faust ve světě moderního sportu

Emanuel Hurych

Doctor Faustus - truth or legend?

Geographical notes:

Knittlingen

Heidelberg

Prague (Faust House)

Biographical notes:

Johann Georg Faust (F. Knittlingen), Johann Fust,

John Dee, Edward Kelley

Pan Twardowski (similar Polish legend)

Literature and drama

anonymous writer – Historia von D. Johann Fausten (1587)

Washington Irving – The Devil and Tom Walker (1824)

Stephen Vincent Benét – The Devil and Daniel Webster (1937)

Mikhail Afanasyevich Bulgakov – The Master and Margarita (1941)

Paul Thomas Mann – Doctor Faustus (1947)

Christopher Marlowe – Tragical History of Doctor Faustus (1604)

Johann Wolfgang Goethe – Faust Part One, Part Two (1832)

Classical music

Louis Hector Berlioz – The Damnation of Faust (a dramatic legend, 1877)

Franz Liszt – Faust (a symphony, 1857)

Charles-François Gounod – Faust (an opera, 1859)

Many other genres:

marionette theatre

- **Doktor Faust (1840s, M. Kopecký)**

film

- **Faust (1926, F. W. Murnau)**
- **All That Money Can Buy (1941, W. Dieterle)**
- **I Was a Teenage Faust (2002, T. Eberhadt)**
- **Shortcut to Happiness (2004, A. Baldwin - with A.Hopkins)**
- **Faust (1994, J. Svankmajer - actors, puppets, animations)**

festivals

- **Faust at Vysehrad**

Common knowledge about Faustus

(a small questionnaire)

q.nb.	question (task)	answers
1	Have you ever heard the name of Faust (Faustus)?	YES 100%
2	Is this name connected with a real person?	YES 19,5%
3	If you said yes, which century did he live in?	15th (average)
4	Which three words do you imagine when you hear Faust?	Goethe(20x), Margarita (20), Mephisto (17), devil (16), doctor (9)
5	Try to find three most suitable adjectives to describe him. note nb.5 displeased x satisfied, wise x stupid (a lot of contradictions)	grasping (9x), displeased (9), thoughtful (8), inquisitive (6), educated (6), naive (5)
6	Which of contemporary people (still alive) could you compare with him?	Jiří Paroubek (4x), Jan Werich, Karel Gott, John Travolta

2 famous stories of Faustus

Marlowe

Goethe

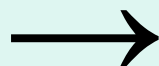
different stories, different endings

perdition

atonement

different characters of Faustus
different concepts of Mephisto

the character of Margaret

dva hlavní směry – pokračování legendy

(Marlowe x Goethe)

Nejde jen o literaturu

Faust je téma pro každodenní situace

- motivy
- symboly
- Filosofická reflexe

(adjektivum „faustovský“)

„učiněno pro okamžitý zisk bez ohledu na náklady v budoucnosti a následky“
(*Webster's Dictionary*)

Faust a sport

Faust

– může být prototypem moderního sportovce?

Důvody pro toto srovnání

Hlavní body

1. Předpoklady, talent a schopnosti

Mnoho úspěšných sportovců bylo nadprůměrných v dětském věku.

Výjimky

Mnoho z nich – výjimečné schopnosti, talent pro pohybové činnosti.

Faus byl také výjimečný,

Jiný než ostatní a lepší v mnoha ohledech.

Byl talentovaný a disponoval mimořádnými schopnostmi (odhlížíme od specificky pohybového talentu)

2. Ambice, sebekázeň

Úspěšný sportovec musí tvrdě pracovat, aby dosáhl konkrétních cílů a musí se snažit ze sebe dostat vše, aby uspěl.

Jeho aspirační úroveň musí být vyšší než u jiných a musí být připraven za to i zaplatit.

Byl Faust opravdu nadprůměrně pracovitý (mnoho verzí příběhu)?

Nepochybně byl velmi ambiciózní. Šel si za svým přáním velmi tvrdě a po dlouhou dobu.

Můžeme také hovořit o jistém neklidu a nespokojenosti s momentální situací – motiv a stimul pro budoucí konání.

3. Konkrétní nabídka

Sport

Být dobrý nestačí. Je tu přání být nejlepší. Je tu přání být jedinečný a jediný. Avšak mnoho lidí chce totéž.

Jak to zařídit? Existuje mnoho možností , ale cíle jsou vzdálené a nejisté. Mnoho ukazuje film „Shortcut to Happiness“ – příhodný pro tyto situace.

Sportovec tvrdě trénuje, ale nezlepšuje se podle svého přání. A najednou přichází nabídka. Nabídka zaručeného úspěchu – zkratka ke štěstí.

(ale není to zadarmo...)

3a. Konkrétní nabídka

Faust

Neklid a nespokojenost v jeho mysli.

Přichází Mefisto a nabízí šanci změnit vše bývalé. Realizovat všechny sny a tužby. Získat to, co bylo dosud nedosažitelné.

To je ten krok od výjimečnosti k jedinečnosti

Krok k nesmrtelnosti v obou významech –

Abstraktní (sláva)

Konkrétní (dlouhý život)

Parafrází Neila Armstronga:

„Je to malý krok pro lidstvo, ale obrovský skok pro člověka“

Je tu jediný malý problém: nutnost kontraktu s ďáblem a uspání mu své duše.

Je tato cena adkvátní? To je otázka na kterou se zaměřují všechny verze příběhu o Faustovi.

4. Důsledky

Faust – krátce a zjednodušeně

Marlowe – osobní zájem, Faust jde do pekla

Goethe– (zvláště díl II) starost o lidstvo (touha po slávě), hje spasen (andělé ho odnášejí do nebe)

→ některé rozpory

Konec příběhu – stavba průplavu

Přínos pro lidi ✘ dva staříci (Philemon and Baucis) mimoděk umírají kvůli této stavbě.

„You can't make an omelette without breaking eggs,“ zní velmi ironicky v tomto případě.

4b. Důsledky

Sport

Sportovní historie je plná faustovských příběhů s „lepšími („Goetheovskými“) či „horšími“ („Marlowovskými) konci.

Nejde tu jen o užívání dopingu a nepovolených prostředků (i když zde je to velice ilustrativní).

Existuje mnoho dalších témat – fair-play, nadměrná tréninková zátěž, komerční dopady, lobbying – a další situace, kdy různí Mefistové hrají důležitou roli.

Mefisto – klíčová role

- rodiče
- Trenéři
- Přátelé (sparingpartneři)
- partneři
- lékaři
- funkcionáři

Podpůrné prostředky

zakázané

povolené

vítěz

Johann Mühlegg

...nebo
poražený
?

vítěz...?

vítěz

Ota Zaremba

Jeremiah O'Neil

a

s

the

to be cultivated
Citius, altius, fortius...

Many thanks for your attention